

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 5.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.5.114>

УДК 368.9.06

В. А. Білоцький,

аспірант,

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-8843-1522>

РИНОК МЕДИЧНОГО ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: СТАН, СИСТЕМА РЕГУЛЮВАННЯ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

V. Bilotskyi,

Postgraduate student,

Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University Of Management And Law

VOLUNTARY MEDICAL INSURANCE MARKET IN UKRAINE: STATUS, REGULATORY SYSTEM AND DEVELOPMENT TRENDS

У статті досліджено сучасний стан ринку добровільного медичного страхування в Україні в умовах трансформації системи охорони здоров'я, зумовленої тривалими структурними проблемами та наслідками повномасштабної війни. Проаналізовано зміни в системі регулювання ринку, зокрема прийняття нового Закону України «Про страхування», який гармонізований із європейськими стандартами Solvency II. Визначено динаміку основних показників ринку ДМС за 2019–2023 роки, тенденції

розвитку та перспективи післявоєнного відновлення. Особливу увагу приділено викликам, які стримують розширення ДМС: обмеженню доступу до медичних послуг, недостатній інтеграції з державною системою охорони здоров'я, відсутності закону про обов'язкове медичне страхування та необхідності державної підтримки. Автор обґрунтовує необхідність активізації державно-приватного партнерства, запровадження податкових стимулів для роботодавців та посилення цифровізації страхових продуктів як ключових чинників сталого розвитку ринку добровільного медичного страхування в Україні.

The article explores the current state of the voluntary health insurance (VHI) market in Ukraine against the background of deep transformations in the healthcare system, exacerbated by structural weaknesses and the consequences of full-scale war. It provides an analytical review of key indicators of the VHI market for the period 2019–2023, highlighting trends in premium growth, changes in the number of insurance companies, and the increasing role of corporate insurance programs. Particular attention is paid to the evolution of the regulatory framework, namely the adoption of the new Law of Ukraine "On Insurance," which aligns national legislation with European standards such as Solvency II. The article also examines the challenges that hinder the expansion of the VHI sector, including insufficient integration with the public healthcare system, the lack of a mandatory health insurance law, limited access to affordable services, and low financial literacy among the population.

Based on the conducted analysis, the article identifies the main development trends and outlines the prospects for the VHI market during wartime and in the post-war recovery period. The author emphasizes that stable growth of the sector will require a combination of measures, including enhanced state support, the implementation of tax incentives for employers who offer VHI packages, the development of digital insurance technologies (e-health platforms, mobile applications, electronic policies), and increased public awareness of the benefits of

insurance protection. The necessity of developing public-private partnerships in the healthcare financing system is substantiated, especially considering the need for long-term rehabilitation and psychological support for veterans and internally displaced persons.

The findings contribute to the understanding of the role of voluntary health insurance in ensuring the sustainability of the Ukrainian healthcare system and the country's economic recovery after the war. The article may be useful for researchers, policymakers, insurers, and healthcare sector stakeholders involved in the formation of strategies for financing healthcare in transitional and post-crisis economies.

Ключові слова: *добровільне медичне страхування, ринок страхування, охорона здоров'я, страхові компанії, регулювання страхового ринку, ризик-орієнтований нагляд, державно-приватне партнерство, післявоєнне відновлення.*

Keywords: *voluntary health insurance, insurance market, healthcare, insurance companies, insurance market regulation, risk-based supervision, public-private partnership, post-war recovery.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У результаті тривалих структурних проблем і нових екзогенних факторів, зокрема повномасштабної війни, сучасна система охорони здоров'я України переживає глибоку трансформацію. Зменшення державних фінансових ресурсів, руйнування інфраструктури, зміни в структурі захворюваності, міграція медичного персоналу та ускладнення доступу населення до базових медичних послуг були результатами воєнних дій. Зважаючи на ці обставини, виникає необхідність створити альтернативні та більш гнучкі методи фінансування охорони здоров'я. Одним із таких методів є активне впровадження добровільного медичного страхування.

Як інструмент соціального захисту населення, добровільне медичне страхування перерозподіляє медичні витрати, підвищує доступ до високоякісної медичної допомоги та дозволяє розвантажити державну систему охорони здоров'я. ДМС є важливою частиною змішаної моделі фінансування медичних послуг у більшості країн з ринковою економікою, забезпечуючи як індивідуальне, так і корпоративне страхування працівників. Незважаючи на очевидний потенціал ДМС в Україні, його охоплення є низьким і його частка в невеликій загальній структурі страхових послуг.

На практиці ринок ДМС в Україні стикається з багатьма проблемами, які включають низький рівень фінансової грамотності населення, недовіру до страхових компаній, обмежений асортимент страхових продуктів, неврегульованість податкового стимулювання для роботодавців, відсутність інтеграції з державною системою охорони здоров'я та фрагментарність законодавчого забезпечення. Крім того, зменшення кількості страхових компаній, які надають медичні послуги, ускладнює конкуренцію та обмежує вибір клієнтів.

З іншого боку, через зміни в соціально-економічних обставинах необхідно переглянути методологію створення системи медичного страхування, а також регуляторну політику та інституційні зміни. Дослідження поточного стану ринку добровільного медичного страхування, оцінка ефективності існуючої системи регулювання та виявлення тенденцій розвитку в цьому контексті є особливо важливими для забезпечення стійкості системи охорони здоров'я та створення ефективної політики соціального захисту післявоєнного періоду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Проблема добровільного медичного страхування в контексті реформування системи охорони здоров'я стає все більш актуальною в вітчизняній науці. Дослідження охоплює як теоретичні, так і практичні сторони функціонування ринку. Так, Сова О. Ю. [1] розглядає ДМС як перспективний напрям диверсифікації джерел фінансування, звертаючи увагу на нестабільність існуючої моделі

фінансування охорони здоров'я. Автор пропонує розвиток державно-приватного партнерства та покращення законодавчого регулювання.

Михайлюк М., Роман Т. та Танчак Я. [2] надають детальний огляд поточного стану ринку ДМС. Автори досліджують роль ДМС у структурі страхового ринку України та виділяють основні види послуг, які покриваються полісами. Вони також описують перешкоди для розвитку ринку, такі як низький рівень доходу населення, недовіра до страхових компаній і відсутність податкових пільг.

Аналітичне дослідження Крихівської Н. О., Ромашко О. М., Мацьків Р. Т. вивчає ефективність діяльності страхових компаній у сфері медичного страхування, розглядає питання про прибутковість, витрати та конкурентоспроможність страхових компаній на ринку медичного страхування [3]. У дослідженні Левковича О. та Онишкевича Н. О. [4] порівнюються моделі страхування Німеччини, Польщі та Франції, а також розглядається можливість адаптації елементів цих моделей до ситуації в Україні. Автори наголошують на тому, що необхідно змінити погляди на споживання медичних послуг і впровадити обов'язкове страхування як довгострокову мету.

Крилов Д. В. [5] та Логінової А. [6] висвітлюють нові проблеми, викликані війною. Серед них міграція працівників, руйнування медичної інфраструктури та зміна структури попиту на медичні послуги. Зокрема, стаття Логінової А. [6] вивчає частку ДМС у загальному портфелі страхових компаній разом із змінами страхових ризиків після 2022 року.

Крім того, слід звернути увагу на дослідження Абдуллаєвої А.Є., Гнидюка І.В., Людковській Ю.Ю. [7], які звертають увагу на інституційні елементи, такі як інфраструктура, система ліцензування, участь недержавних організацій і формування довіри споживачів. Нарешті, у статті Кириченко С. О., Тарічева М. Ю. [9] розглянуто загальний стан ринку та запропоновано потенційні способи покращити систему медичного страхування шляхом створення сприятливого середовища за допомогою чіткого законодавства.

Незважаючи на те, що існує багато теоретичних і прикладних досліджень, у науковому дискурсі недостатньо уваги приділено змінам, які відбудуться на ринку страхування після 2022 року, впливу війни на попит на медичне страхування та новітнім тенденціям у структурі ринку. Невирішеними залишаються питання щодо взаємодії між системою ДМС та реформованою первинною ланкою медичної допомоги. Крім того, відсутні плани державної політики щодо включення ДМС до загальнонаціональної системи фінансування охорони здоров'я.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати поточний стан ринку добровільного медичного страхування в Україні, проаналізувати зміни, які відбулися на цьому ринку за останні кілька років, і визначити важливі тенденції та перспективи для його подальшого розвитку в умовах післявоєнного відновлення соціальної сфери в Україні..

Виклад основного матеріалу дослідження. Після 2022 року ринок добровільного медичного страхування в Україні пережив значні зміни через внутрішні реформи фінансового сектору та зовнішні загрози, зокрема повномасштабної війни. Система регулювання ринку добровільного медичного страхування в Україні зазнала значних змін за останні кілька років. Ці зміни були викликані як внутрішніми потребами реформування фінансового сектору, так і зовнішніми проблемами, пов'язаними з диджиталізацією економіки, війною та необхідністю пристосуватися до європейських регуляторних стандартів. Загалом закони страхового, фінансового та медичного секторів складають основу ринку медичного страхування.

Закон України «Про страхування» № 85/96-ВР [9], який втратив чинність з 01.01.2024, тривалий час встановлював загальні принципи регулювання страхового ринку, включаючи добровільне медичне страхування, та був основним законом, який регулював діяльність страхових компаній в Україні. Новий Закон України «Про страхування» № 1909-IX [10] замінив його 1 січня 2024 року та вже відповідає Директивам Європейського

Союзу у сфері страхування, особливо Solvency II, і значно підвищує вимоги до платоспроможності, управління компанією, прозорості та захисту прав споживачів страхових послуг.

На даний час у сфері медичного страхування є деякі законодавчі прогалини. Так досі не прийнятий Закон «Про обов'язкове медичне страхування», що унеможливило системну інтеграцію страхових систем у сфері охорони здоров'я, незважаючи на численні спроби. НБУ є головним регулятором ринку небанківських фінансових послуг, і добровільне медичне страхування здійснюється виключно на основі цивільно-правових договорів. З іншого боку, НБУ поступово підвищує стандарти звітності, перестраховання, захисту клієнтів і структури активів для переходу до ризик-орієнтованого регулювання з 2021 року.

Позитивним нововведенням було затвердження Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг [11] у 2023 році, яке детально описує фінансовий потенціал, прозорість структури власності, внутрішні системи контролю та політику андеррайтингу, що створює більш конкурентне середовище, відсуваючи ненадійних учасників з ринку. У 2022–2023 роках, через війну, НБУ надавав страховим компаніям додаткові регуляторні послаблення, які включали тимчасові вимоги до ліквідності та фінансової звітності. З початку 2024 року поступово скасовуються послаблення та ринок переходить до повного виконання оновленого законодавства.

Таким чином, існуюча система регулювання ринку ДМС в Україні базується на прозорості, фінансовій стійкості страхових компаній, орієнтації на споживача та інтеграції з європейськими регуляторними стандартами. Водночас розвиток цієї сфери затримується через відсутність законодавчо закріпленої моделі обов'язкового медичного страхування. Це вимагає завершення нормативної реформи медичного фінансування, а добровільне медичне страхування може стати ключовим інструментом приватно-

громадського партнерства у сфері охорони здоров'я в контексті післявоєнного відновлення та соціальної інтеграції.

На основі аналізу основних показників ринку добровільного медичного страхування в Україні протягом 2019–2023 років можна зробити висновок про поступове збільшення цього сегменту на національному страховому ринку (табл.1)., незважаючи на те, що кількість страхових компаній зменшилася. Протягом п'яти років кількість страховиків зменшилася з 215 у 2019 році до 138 у 2023 році. Це стало результатом посилення регуляторних вимог, процесу консолідації та добровільного виходу окремих учасників ринку.

Таблиця 1. Динаміка розвитку добровільного медичного страхування за 2019-2023 роки

Рік	Обсяг страхових премій за ДМС, млрд грн	Частка ДМС у загальному обсязі страхових премій, %	Обсяг страхових виплат за ДМС, млрд грн	Рівень виплат за ДМС, %
2019	4,6	10,2	3,1	67,4
2020	4,2	9,3	3,0	71,4
2021	4,9	10,5	3,4	69,4
2022	5,3	11,0	3,7	69,8
2023	5,7	12,0	3,9	68,4

Джерело: сформовано на основі [12-16].

Водночас страхові премії за договорами ДМС продовжують зростати. З 2019 року вони зросли з 4,6 млрд грн до 5,7 млрд грн до 2023 року. Це свідчить про збільшення попиту як приватних, так і громадських організацій на послуги медичного страхування в умовах обмеженого бюджетного фінансування та державної системи охорони здоров'я.

Обсяг страхових виплат також поступово зріс - з 3,1 млрд грн у 2019 році до 3,9 млрд грн у 2023 році. Це свідчить про активне використання страхових послуг застрахованими особами та про те, наскільки добре працює страховка. Коефіцієнт співвідношення між виплатами та преміями коливався між 67,4% і 71,4% протягом цього періоду, що свідчить про те, що страхові компанії проводили збалансовану політику управління ризиками. Такі показники не створюють значних фінансових ризиків для страховиків і

показують помірний рівень збитковості, який є прийнятним для цього типу страхування.

Частка добровільного медичного страхування в загальній структурі страхових премій зросла з 10,2% до 12,2%, що свідчить про позитивну тенденцію впровадження добровільного медичного страхування в загальний фінансовий ринок. Наведені тенденції демонструють поступову інституціоналізацію ринку ДМС і зростання його соціальної значущості. Вони також демонструють потенціал для подальшого розвитку за допомогою покращення законодавчої бази, стимулювання корпоративного страхування та впровадження податкових преференцій для учасників ринку.

Згідно з даними Національного банку України [16], добровільне медичне страхування в Україні демонструвало помірне зростання основних фінансових показників у 2023 році. Згідно з цими даними, обсяг премій зі страхування життя, що включає ДМС, зріс на 7% порівняно з 2022 роком і склав 351,7 млн грн. Що стосується структури ринку, слід зазначити, що деякі страхові компанії формують свої портфелі переважно на медичному страхуванні. Таким чином, у 2023 році 93,2% страхового портфеля ПРАТ «СК «САТІС» становили медичне страхування, 87% ПРАТ «СК «РАРИТЕТ» і 100% ТДВ «СК «ВАРТО». Одна частина цих компаній також розпочала процедуру добровільного виходу з ринку, що свідчить про структурні проблеми в ДМС, зокрема високу збитковість і конкуренцію на тлі збільшення фінансового ризику [17].

Регуляторні зміни також були важливим компонентом розвитку ринку. З 1 січня 2024 року в Україні набули чинності нові закони про фінансові послуги, страхування та кредитні спілки, адаптовані до вимог ЄС. За задумом регулятора, щоб забезпечити стабільність і захист прав споживачів страхових послуг, законодавчі зміни спрямовані на посилення вимог до корпоративного управління, платоспроможності страховиків і прозорості їх діяльності [18].

Таким чином, ринок добровільного медичного страхування в Україні демонструє ознаки поступального розвитку та стабільності, що є важливим елементом соціального захисту населення в умовах військового часу та економічної нестабільності (рис. 1). З іншого боку, для продовження зростання цієї галузі потрібна активна державна підтримка, яку можна досягти шляхом створення програм державно-приватного партнерства в сфері охорони здоров'я та податкових пільг для роботодавців з корпоративним медичним страхуванням.

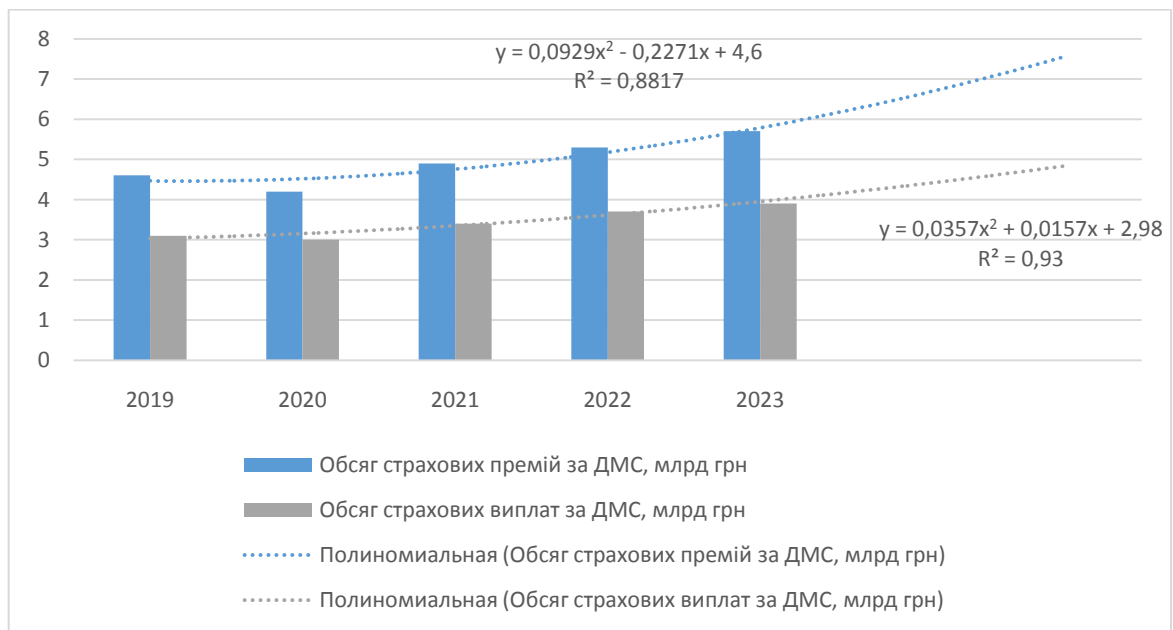

Рис. 1. Тенденції розвитку ринку добровільного медичного страхування в Україні

Джерело: сформовано на основі [12-16].

Згідно з результатами проведеного аналізу, ринок добровільного медичного страхування в Україні поступово розвивається в напрямку зростання його соціальної значущості та економічної важливості в системі фінансування охорони здоров'я (табл. 2). Довіра до страхового інструменту зросла завдяки високому рівню виплат і збільшенню частки ДМС на страховому ринку. Водночас сучасні виклики, такі як повномасштабна війна, руйнування інфраструктури, демографічні зміни та обмеження бюджетного фінансування, підвищили потребу в альтернативних способах забезпечення

доступу до медичних послуг. У цьому контексті добровільне медичне страхування стає дедалі важливішим.

За умови впровадження дієвих економічних і правових заходів можна реалізувати очікувані тенденції розвитку ринку добровільного медичного страхування. Ці тенденції включають цифровізацію страхових продуктів, зростання корпоративного страхування, посилення нагляду за ринком, збільшення географії попиту в регіонах із великою кількістю внутрішньо переміщених осіб і перспективи державно-приватного партнерства.

Таблиця 2. Основні тенденції та перспективи розвитку ринку добровільного медичного страхування в Україні

Тенденція розвитку	Ключові характеристики	Часова перспектива
Зміна структури попиту	Зростання ролі корпоративного страхування, фокус на працівниках компаній	Коротко- і середньострокова
Розширення ринку в регіонах із ВПО	Попит на страхові медичні продукти в регіонах з обмеженим доступом до державних медичних послуг	Середньострокова
Поглиблення цифровізації	Розвиток e-health, мобільних додатків, впровадження електронних полісів	Коротко- і середньострокова
Зміцнення регуляторного контролю	Вихід із ринку слабких гравців, посилення довіри до страхових компаній, гармонізація з директивами ЄС	Постійна
Післявоєнне зростання медичних витрат	Зростання попиту на реабілітацію, психологічну допомогу, спеціалізовану медицину	Середньо- і довгострокова
Державно-приватне партнерство	Можливість впровадження субсидованих програм для ветеранів, медиків, ВПО	Середньо- і довгострокова
Зростання фінансової грамотності населення	Більша відкритість до страхування, зростання довіри до приватних медичних послуг	Середньо- і довгострокова

Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [7,8].

Поточне вдосконалення нормативно-правового поля, зокрема, має вирішальне значення для посилення цих тенденцій та включатиме впровадження стимулюючої податкової політики для роботодавців, які надають своїм працівникам пакети ДМС; створення можливостей для публічно-приватних партнерств у сфері охорони здоров'я; і впровадження спеціальних програм страхування для соціально вразливих груп населення.

Крім того, підвищення комунікаційної політики та активна участь страхових компаній у процесах цифрової трансформації, включаючи розробку мобільних додатків, використання e-health платформ і застосування big data для управління ризиками, є ключовими факторами, які допоможуть реалізувати ці тенденції. Зростаюча потреба в добровільному медичному страхуванні може бути спричинена високим рівнем фінансової грамотності населення, довірою до страховиків і простотою оформлення та обслуговування полісів.

Таким чином, ринок добровільного медичного страхування може стати одним із основних інструментів соціального страхування в Україні після воєнної та політичної стабілізації, відновлення інфраструктури та впровадження реформ у сфері охорони здоров'я, що дозволить забезпечити тривалий доступ населення до високоякісної медичної допомоги та сприяти фінансовій сталій трансформації системи охорони здоров'я.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Незважаючи на те, що кількість учасників ринку добровільного медичного страхування в Україні зменшується, він продовжує розвиватися. Його частка в структурі страхових послуг зростає, а стабільність основних фінансових показників свідчить про те, що сегмент може бути інструментом соціального захисту. Страхові компанії будуть більш прозорими та фінансово стійкими завдяки нормативній реформі, яка розпочалася з 2024 року. Однак без системної державної допомоги, такої як податкові стимули, інформаційні кампанії та спрощення адміністрування, масштабування ринку буде обмеженим. Щоб завершити реформу фінансування охорони здоров'я в Україні, необхідно також прийняти закон про обов'язкове медичне страхування.

Література

1. Сова О.Ю. Сучасний стан та перспективи розвитку медичного страхування в Україні *Вчені записки університету «КРОК». Серія :*

Економіка. 2018. Вип. 49. С. 80-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2018_49_13

2. Михайлюк М., Роман Т., Танчак Я. Сучасний стан добровільного медичного страхування в Україні *Галицький економічний вісник*. 2021. Т. 70, №3. С. 79–88. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/35820/2/GEB_2021v70n3_Myhailyuk_M-Current_state_of_voluntary_79-88.pdf

3. Крихівська Н. О., Ромашко О. М., Мацьків Р. Т. Ефективність діяльності страхових компаній на ринку медичного страхування *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №9(8). URL: <https://www.reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-9-08-01>

4. Левкович О. В., Онишкевич Н. О. Перспективи розвитку медичного страхування в Україні з урахуванням іноземного досвіду. *Бізнес Інформ*. 2019. №11. С. 323–329. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-11-323-329>

5. Крилов Д. В. Медичне страхування в Україні: сучасний стан та основні проблеми *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №10(3). URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-10-03-01>

6. Логінова А. Сучасний стан страхування медичних витрат в Україні *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2707>

7. Абдуллаєва А.Є., Гнидюк І.В., Людковська Ю.Ю. Медичне страхування в Україні: стан та перспективи *Інфраструктура ринку*. 2024. №78. С.78-81 URL: https://www.market-infr.od.ua/journals/2024/78_2024/17.pdf

8. Кириченко С. О., Тарічева М. Ю. Медичне страхування: перспективи та можливості для України. *Агросвіт*. 2024. №10. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/3673/3708>

9. Закон України «Про страхування» від 7 березня 1996 року N 85/96-ВР (втратив чинність) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>

10. Закон України «Про страхування» № 1909-IX від 18.11.2021.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>

11. Постанова НБУ Про затвердження Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг № 199 від 29.12.2023
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0199500-23#n2897>

12. Національний банк України. Звіт про небанківський фінансовий сектор за 2019 рік URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebk-2019> .

13. Національний банк України. Звіт про небанківський фінансовий сектор за 2020 рік URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebk-2020>.

14. Національний банк України. Звіт про небанківський фінансовий сектор за 2021 рік URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebk-2021>.

15. Національний банк України. Огляд небанківського фінансового сектору за 2022 рік URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebk-2022>.

16. Національний банк України. Річний звіт 2023 року URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2023.pdf .

17. . Шість страховиків отримали дозвіл на добровільний вихід з ринку, одному страховику анульовано ліцензію та виключено з реєстру. Національний банк України 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/shist-strahovikiv-otrimali-dozvil-na-dobrovolilnyi-vihid-z-rinku-odnomu-strahoviku-anulovano-litsenziyu-ta-viklyucheno-z-reyestru>.

18. НБУ про страхові ринки та фонди за 2023 рік Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-pro-strahovi-rinki-ta-fondy-za-2023-rik>.

References

1. Sova, O.Yu. (2018), “Current state and prospects of health insurance development in Ukraine”, *Vcheni zapysky universytetu “KROK”. Serii: Ekonomika*, vol. 49, pp. 80–92, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2018_49_13 (Accessed 20 Apr 2025).

2. Mykhailyuk, M., Roman, T. and Tanchak, Y. (2021), “Current state of voluntary health insurance in Ukraine”, *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, vol. 70, no.

3, pp. 79–88, available at: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/35820/2/GEB_2021v70n3_Myhailyuk_M-Current_state_of_voluntary_79-88.pdf (Accessed 20 Apr 2025).

3. Krykhivska, N.O., Romashko, O.M. and Matskiv, R.T. (2023), “Efficiency of insurance companies' activities in the health insurance market”, *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: Ekonomika ta upravlinnia*, vol. 9(8), available at: <https://www.reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-9-08-01> (Accessed 20 Apr 2025).

4. Levkovych, O.V. and Onyshkevych, N.O. (2019), “Prospects for the development of health insurance in Ukraine considering foreign experience”, *Business Inform*, vol. 11, pp. 323–329, available at: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-11-323-329> (Accessed 20 Apr 2025).

5. Krylov, D.V. (2023), “Health insurance in Ukraine: current state and main problems”, *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: Ekonomika ta upravlinnia*, vol. 10(3), available at: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-10-03-01> (Accessed 20 Apr 2025).

6. Loginova, A. (2023), “Current state of medical expense insurance in Ukraine”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 53, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2707> (Accessed 20 Apr 2025).

7. Abdullayeva, A.Ye., Hnydiuk, I.V. and Liudkovska, Yu.Yu. (2024), “Health insurance in Ukraine: state and prospects”, *Infrastructure of the Market*, vol. 78, pp. 78–81, available at: https://www.market-infr.od.ua/journals/2024/78_2024/17.pdf (Accessed 20 Apr 2025).

8. Kyrychenko, S.O. and Taricheva, M.Yu. (2024), “Health insurance: prospects and opportunities for Ukraine”, *Agrosvit*, vol. 10, available at: <https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/3673/3708> (Accessed 20 Apr 2025).

9. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Law of Ukraine "On Insurance" (expired), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 20 Apr 2025).

10. Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine "On Insurance", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20> (Accessed 20 Apr 2025).

11. National Bank of Ukraine (2023), "Resolution on the approval of the Regulation on the authorization of financial services providers and the conditions for their activities ", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0199500-23#n2897> (Accessed 28 Apr 2025).

12. National Bank of Ukraine (2020), "Report on the Nonbank Financial Sector for 2019", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebk-2019> (Accessed 28 Apr 2025).

13. National Bank of Ukraine (2021), "Report on the Nonbank Financial Sector for 2020", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebk-2020> (Accessed 28 Apr 2025).

14. National Bank of Ukraine (2022), "Report on the Nonbank Financial Sector for 2021", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebk-2021> (Accessed 28 Apr 2025).

15. National Bank of Ukraine (2023), "Overview of the Nonbank Financial Sector for 2022", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebk-2022> (Accessed 28 Apr 2025).

16. National Bank of Ukraine (2024), "Annual Report 2023", available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2023.pdf (Accessed 28 Apr 2025).

17. National Bank of Ukraine (2024), "Six insurers received permission for voluntary market exit, one insurer's license was revoked and removed from the register", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/shist-strahovikiv-otrimali-dozvil-na-dobrovilniy-vihid-z-rinku-odnomu-strahoviku-anulovano-litsenziyu-ta-viklyucheno-z-reyestru> (Accessed 28 Apr 2025).

18. National Bank of Ukraine (2024), "The NBU on insurance markets and funds for 2023", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-pro-strahovi-rinki-ta-fondy-za-2023-rik> (Accessed 28 Apr 2025).

Стаття надійшла до редакції 02.05.2025 р.